

קיא יקי

בעת שחולקו השבוע, בטכס חגיגי שנערך בבנייני האומה בירושלים, עיטורי המופת, לגיבורי האומה מאז הקמתה, יכולנו אנחנו, במערכה זו, לברך על המוגמר בסיפוק. חלקנו לא היה אומ"ג עם הגיבורים מקבלי העיטורים, אבל אם זכו מאות לוחמים חיים, וכאלה שאינם עוד בין החיים, בתודת האומה שאינה מתבטאת רק באמירה, אלא באות שניתן לשאתו בגאווה — אז עם כל הענווה — יש גם להעולם הזה חלק בכך.

אחד היסודות הרעיוניים של העולם הזה היתה ההפרדה המוחלטת בין המדיניות לבין מבצעה. אפשר לבקר בתריפות ובתקיפות מדיניות של ממשלה או מישטר, יחד עם זאת, אנו מאמינים, צריך להפריד בין קובעי המדיניות לבין מבצעה. אם אורח מדינה מחרף את נפשו ומסכן את חייו בביצוע פעולה, שאין לו כל שליטה על תהליכי קביעתה, אז ללא כל קשר לביקורת כלפי המבצע עצמו — מגיעה לאותו פרט תודת האומה. הנחה בסיסית זו היא שהיתה מונחת ביסודה של סידרת מאמרים שהתפרסמו מעל עמודי העולם הזה בשנים הראשונות שאחרי קום המדינה, תחת הכותרת תודת האומה,

„אות המופת" של „העולם הזה"

שביקרו את כפיות התודה של המדינה ומוסדותיה כלפי הבנים שהקריבו למענה את חייהם, בריאותם ואת אושרם.

היעדרם של ביטויים היצוניים לתודה כזו, הביא לפני 18 שנים ליוזמה שנולדה במערכת להענקת עיטור כבוד צנוע למבצעי מעשי מופת. כך נולד אות המופת של העולם הזה, אות של ממש עליו היו חרוטים סמל וסיממת העולם הזה ושהוענק במרוצת השנים לשורה של אורחים והיילים על מעשי מופת שביצעו.

לפי התקנון העניקה מערכת העולם הזה את אות המופת לאדם אשר:

- ביצע, תוך סיכון חייו, מעשה שיש בו כדי להציל חיי אדם, מעל לצו התפקיד ומעבר לתביעת החובה;
- ביצע, תוך סיכון חייו, מעשה בעל ערך לאומי או חברתי, מעבר לצו התפקיד ותביעת החובה;
- סייע, על-ידי הקרבה עצמית ממושכת ומכרעת, להגשים משימה בעלת ערך לאומי או חברתי, מעבר לצו התפקיד ומעבר לתביעת החובה.

בין אלה שזכו בעיטור איש המופת של העולם הזה היתה רבקה גובר, שבהיותה בת 54 עזבה את ביתה בכפר ורבורג ויצאה לשבת במושב העולים נוגה בחבל לכיש, בהעמדה את עצמה לרשות תפקיד קיבוץ הגלויות כמו גופה, בהתאם לסעיף 3 של התקנון. החייל שזכה בעיטור איש המופת של העולם הזה היה סגן שלמה הניג, טייס חיל-האוויר וחבר קיבוץ גרשמואל, שבעת שהטיס מטוס קרב בשנת 1955, בשעה שמוט ההגה יצא מכלל פעולה, סירב להפקיר את המטוס היקר להתרסקות ובתורפו את נפשו מעל לצו התפקיד ומעבר לצו החובה, הנחית את המטוס בשלום בהתאם לסעיף 2 של התקנון.

הפסקנו את הענקת עיטורי המופת של העולם הזה, כאשר המדינה החלה להעניק פרסים למבצעי מופת דומים.

★ אין תחליף לעיטור

כאשר נבחר אורי אבנרי לכנסת השישית, היתה אחת מהצעות החוק שהכין, הצעה לחוק למתן עיטורים. כמה חודשים אחרי מילחמת ששת הימים, בה התגלו מעשי גבורה רבים, הניח אבנרי על שולחן הכנסת הצעת-חוק מפורטת, שמטרתה היתה להביא להנצחת שלושה עיטורים לחיילי צה"ל אשר נפצעו בעת פעולה קרבית; ביצעו את שירותם תוך לחימה, מעל לצו התפקיד ומעבר לתביעת החובה; והצילו חיי אדם תוך סיכון חייהם.

כאשר הגיע מועד הנמכת הצעת-החוק, זמן קצר לפני פיזור הכנסת השישית, נימק אבנרי את התביעה להענקת עיטורי גבורה לחיילי צה"ל בנימוקים הבאים, בין השאר: „העיטור דרוש כדי להמחיש את תודת האומה למשפחות, לבני ביתו של הגיבור החי ועל אחת כמה וכמה לבני ביתו של הגיבור שמסר את נפשו. אין תחליף לעיטור מבחינה זו. הצל"ש אינו מהווה תחליף לעיטור. הצל"ש הוא דבר חד-פעמי, הנשכח מייד. אין הוא נראה לעין ואין הוא יוצר יחס קבע. אין הוא נותן סיפוק למשפחה ואין לו אלא השפעה חינוכית חולפת... איש אינו מעוניין ליצור כת של קצינים שחום מכוסה במה שנקרא באנגלית „סלט של ירקות", כמו במדינות מסוימות... אנו מציעים עיטורים על אומץ לב אישי בקרב, על היחלוצות מיוחדת, על הצלת פצועים, על פגיעה בקרב. אנו מציעים לכנסת לקבל הצעת-חוק זה כאות תודה צנוע של האומה, באמ"צעות נבחרת האומה לגיבורי האומה."

זה היה בדיוק לפני ארבע שנים. לממשלה לא היה נעים לקבל את יוזמת סיעת העולם הזה. מצד שני, היא גם לא יכלה להתנגד להצעת-חוק זו בגלוי. שרי-המיטרה דאו, אליהו ששון, הציע להסיר את ההצעה מסדר-היום תוך הודעה שהממשלה עצמה מתכוננת בבוא היום להגיש הצעת חוק דומה.

בהסתמכו על התחייבות רשמית זו של הממשלה, הסכים אבנרי להסרת הצעתו. קצת באיחור הגישה הממשלה את הצעת חוק העיטורים שלה, הדומה בפרטים רבים להצעתה המקורית של סיעת העולם הזה — כוח-חדש. היתה זו הוכחה נוספת, מה יכולה לעשות בכנסת אפילו סיעה של איש אחד. היא אינה יכולה אולי להעביר הצעת-חוק משלה, אבל היא יכולה לדרבן ולדחוף את הממשלה להעביר הצעת-חוק דו"מה, שאנשיה התנגדו לה במשך שנים רבות. היום בו הוענק עיטור המופת לחיילי צה"ל, היה

העולם הזה

MUSK OIL from the SOURCE

magnetic

exciting

sexy

המעורר את היצר הפראי
BAT-SHEBA and CLEOPATRA
used MUSK OIL
to entice and conquer
MUSK OIL lingers for hours

יהודית מילר

ישראל